

HELMINTHOSES OF HORSES AND STUD BREEDING MANAGEMENT

Helmintózy koní a management chovu

Jan NÁPRAVNÍK

KZR AF ČZU

Souhrn, klíčová slova

Ve dvou významných chovech koní (Kladruby n. L. a Písek) s rozdílným managementem byly detailně studovány parazitární infekce. Prevalence *Parascaris* 15,59% byla zjištěna v odchovu hříbat bez klisen v Písku. V Kladrubech s vlastními klisnami byla prevalence 1,38%. Výskyt *Strongylidů* byl vyšší v 1. chovu 74,73% a 72,63% ve druhém. Maximum *Strongylidů* bylo v Kladrubech v dubnu, maximum *Parascaris* bylo v Písku v září.

Koně, helmintózy, management chovu, koprologické - larvoskopické vyšetření, prevalence.

Summary, keywords

Detail study on parasitic infection was made on two important stud breedings of horses (Kladruby n.L. and Písek) with different management. Prevalency *Parascaris* 15,59% was found out in the foal breeding in Písek having an opened purchase. In Kladruby with their own foal upbreeding the prevalency was 1,38%. The total occurrence of *Strongyles* was higher in the first stud 74,73 % and 72,63 % in the second. Maximum *Strongyles* was in Kladruby in april and in Písek was in september.

Horses, helminthoses, stud breeding management, coprologic - larvoscopic testing, prevalency.

Introduction - Úvod

Subklinické infekce vyvolané endoparazity koní převažují v podmínkách chovů u nás. Narušují fyziologické funkce vyvíjejících se hříbat a snižují výkonnost koní. Příčinou bývá promoření klisen s hříbaty, zavlékání parazitů pozitivními zvířaty na pastviny a hlavně neznalost chovatele o stavu rozšíření cizopasníků ve věkových skupinách koní a sezóně roku. V práci je presentován vliv managementu a stav prostředí, kde se koně pohybují na jejich parazitaci. Jsou podchyceny hlavní příčiny rozšíření na získaných hodnotách prevalence.

Methods - Metody

Ve vybraných chovech koní s odchovem vlastních hříbat v Kladrubech n.L. a s otevřeným obratem stáda v Písku s nákupem hřebečků z republikových chovů byl uskutečněn parazitologický rozbor. Vzorky výkalů (Kladruby 1221 a Písek 1071 vzorků) byly koproooskopicky a larvoskopicky vyšetřeny. Larvy byly zjišťovány na pastvině a v podestýlce stájí. Byly porovnány rozdíly v sezóně roku a ve věkových skupinách.

Results - discussion - Výsledky - diskuse

Vyšetřením vzorků výkalů s determinací vajíček a larev byly zjištěny: dominantní *Strongylidi* a méně zastoupená, ale škodlivější *Parascaris*. V Kladrubech n.L. *Strongylidi* byli v prevalenci 62,89-78,95% s diseminací počtu vajíček 47-89 EPG, *Parascaris* v prevalenci 11,02% a poklesem na 1,88% a diseminací 169 a poklesem na 9 EPG. Pravidelná výměna hlubokých podestýlek po 14 dnech účinně tlumí *Parascaris*. V Písku byla prevalence *Strongylidů* 74,70% s diseminací 97 EPG a *Parascaris* 15,59% s diseminací 89 EPG. Hříbata nakupovaná z cizích chovů shromažďují široké spektrum i intenzitu parazitů, vyžadují promyšlený boj.

Ve věkových skupinách zjišťujeme zdroje infekce, které diseminují vajíčka do prostředí stájí a pastvin. Pozornost věnujeme především klisnám a 1 - 3 letým koním. Vyhledáme jedince vyžadující odčervení. V Kladrubech u kategorie jednoletých dosahovali *Strongylidi* prevalenci 91,13% a *Parascaris* 4,96%. V Písku u jednoletých koní dosáhli *Strongylidi* k prevalenci 54,20% a *Parascaris* 46,61 %.

V sezóně roku nacházíme dobu nástupu, vzrůstu a poklesu infekcí a dobu pro účinné nasazení anthelmintik. To kombinujeme s přechodem koní na nezamořené pastviny. V Kladrubech ukázala prevalence dvouvrcholovou křivku s vrcholy v květnu 99,05% a říjnu 90,20%. Prevalence *Parascaris* vystoupila v listopadu k 12,00%. V Písku vytvořila prevalence *Strongylidů* vrcholy v září 87,80 % a březnu 79,07. Prevalence *Parascaris* se zdvihla na 69,00% v říjnu a 72,39% v dubnu.

Dospělé hlístice, které přežily působení léků mají schopnost znovu se rozmnožovat a larvy migrující tkáněmi se stěhují do dutiny střeva, dokončí vývoj a rozmnožují se. Aby se zabránilo vzniku rezistencí je nutné prostřídat anthelmintika. Rutinní podání je účinné proti dospělé střevní populaci parazitů a méně efektivní proti larvám. Odstranění rozmnožujících se hlístic na jaře zajistí koním bezpečnou pastvu (DUNCAN, 1974). Také HERD et al. (1985) prokázali, že strategie anthelmintického léčení a redukce *Strongylidů* je klíčovou v programu udržení nakažuschopnosti pastvy na minimum.

References - Použitá literatura

- Duncan J.L.: Anthelmintic treatment of strongylosis in horses - advantages and drawbacks of drugs at present available, ICOPA III. Munchen: 25-30, 1974
- Herd R.P., Wallardson K.L., Gabel A.A.: Epidemiological approach to the control of horse strongyles equine. Vet. J., 17: 202-207, 1974

Řešeno v rámci grantu FRVŠ a v rámci výzkumného záměru č. MSM 412100003